

TISKOVÁ ZPRÁVA

Začíná „Rok pánů z Kunštátu 2014“. Přiblíží významný šlechtický rod spojený (nejen) s dějinami zemí Koruny české

Praha, 14. dubna 2014

V roce 2014 uplyne 550 let od dokončení diplomatických misí, které vyslal český král Jiří z Poděbrad a Kunštátu k západoevropským panovníckým dvorům. Králova politická myšlenka nastolení míru v celém křesťanstvu byla vyvrcholením politického vzestupu šlechtického rodu, který patřil od 13. století k nejvýznamnějším a nejmocnějším činitelům středověké Moravy. Národní památkový ústav (NPÚ) jej představuje projektem **Rok pánů z Kunštátu**.

„Ústředním bodem celého projektu se stane krásný zámek Kunštát, který byl – ještě coby hrad – rodovým sídlem pánů z Kunštátu a který Národní památkový ústav spravuje od roku 2005. Kunštátský rok je pak součástí mezirezortního projektu Po stopách šlechtických rodů. V uplynulých letech jsme se v rámci tohoto cyklu věnovali Rožmberkům, Pernštejnům a naposledy francouzským rodům spjatým s českými zeměmi. Celý cyklus je pak pro nás skvělou příležitostí pro spolupráci s dalšími předními paměťovými institucemi, jako je v letošním roce například Národní muzeum, Národní galerie nebo Moravský zemský archiv,“ uvedla Naďa Goryczková, generální ředitelka Národního památkového ústavu.

První vlašťovkou předznamenávající Rok pánů z Kunštátu je výstava **Symboly moci a paměti. Výstava moravských zemských desek na Pražském hradě**, přístupná od 3. dubna v místnosti Korunního archivu ve Starém královském paláci. Tři vzácné exempláře pergamenových obalů moravských zemských desek jsou z různých období, v nichž byli zemskými podkomořími – tedy jedinými kompetentními k zápisu do desek – příslušníci rodu pánů z Kunštátu. Obaly desek proto nesou jejich rodové znaky a dokládají urozenost a význam rodu Kunštátů mezi moravskou středověkou aristokracií. Remeslně nadprůměrně kvalitně zpracované pavézy, středověké štíty pro pěší ozbrojence, se sv. Václavem a znakem Prahy, jsou zase jedinečným dokladem husitské vojenské tradice přetrvávající po celé 15. století. Stejně jako olejovou skicu Mikoláše Alše *Setkání Jiřího z Poděbrad s Matyášem Korvínem* je lze vidět do 5. května 2014.

První akcí, která se odehraje v hlavním sídle rodu, tedy na dnešním státním zámku **Kunštát**, bude křest knihy **Průvodce krajinou hradů. Středověké památky v povodí řek Svatky a Svitavy**, spojený s otevřením nového návštěvnického centra, který se uskuteční 25. dubna. Tato reprezentativní publikace se věnuje významným středověkým stavebním památkám: klášterům, kostelům, hradům a zříceninám v prostoru, v němž se v první polovině 13. století konstituovala rozsáhlá panství nejvýznamnějších moravských středověkých šlechtických rodů a církevních institucí – Kunštátů, pánů z Pernštejna, pánů z Lomnice, Boskoviců, kláštera Porta Coeli a kláštera v Doubravníku, s nimiž byl rod pánů z Kunštátu spojen majetkovými, příbuzenskými, mocenskými a kulturními vazbami.

Hlavní a nejvýznamnější akcí celého Roku pánů z Kunštátu, připravenou na sobotu 21. června, bude slavnostní otevření nové interaktivní expozice nazvané **V erbu tří pruhů. Páni z Kunštátu a jejich hrad** v dosud nepřístupných románsko-gotických sklepeních a v renesančních místnostech jižního křídla státního zámku Kunštát. Prezentovány zde budou dějiny rodu pánů z Kunštátu, ale také každodennost hradů jako středověkých sídel, a život na nich. Výstavou budou provázet jednotliví příslušníci rodu pánů z Kunštátu, jako reprezentanti určitých fenoménů, které středověký život na moravských hradech provázely. Návštěvník tak bude seznámen nejen se samotným rodem, ale i se základními fakty

týkajícími se osídlování „krajiny hradů“ v povodí řeky Svratky, stavbou zdejších panských sídel (Kunštát, Pernštejn, Boskovice, Veveří) a vzniku jednotlivých panství, dále cestováním ve středověku, vírou, náboženstvím a s nimi spojenými uměleckými díly, válkou a mírem, nemocemi a umíráním i středověkou kuchyní. Interaktivní výstava bude doplněna dětskými koutky a tištěným průvodcem expozicí.

Rok pánů z Kunštátu však své aktivity neomezí jen na hrad Kunštát, kulturními a výstavními projekty se zapojí i další místa a objekty, jejichž historie se rodu pánů z Kunštátu dotýká. Hrad **Pernštejn**, sídlo rodu Pernštejnů, který byl s Kunštáty příbuzensky spojen, zahájí v červenci výstavu **Dlouhá cesta za krásou**. Ta připomene diplomatické aktivity Jiřího z Poděbrad, zejména pak jeho mírové poselstvo na západní evropské panovnické dvory. Prostřednictvím uměleckých a umělecko-řemeslných předmětů přivezených poselstvem krále Jiřího z Poděbrad z cest představí dvorskou kulturu a umění této doby, jednotlivé panovníky a prostřednictvím autentických textů dvorské ceremoniály, které přijetí poselstva provázely. Dalšími objekty ve správě NPÚ, které se k oslavám v letošním roce připojí, jsou zámky **Vizovice a Lysice** a hrady **Bouzov, Buchlov a Litice**.

Na objektech ve správě NPÚ, které se k připomínce rodu pánů z Kunštátu připojily, bude navíc od 30. dubna 2014 prostřednictvím informačních tabulí připomenuta historie jednotlivých památek právě v souvislosti s majiteli či osobnostmi z rodu pánů z Kunštátu. V souvislosti s projektem Rok pánů z Kunštátu je však plánována ještě řada dalších akcí: zvláštní prohlídky vybraných památkových objektů, exkurze, dílčí výstavy ve významných kulturních institucích a vydání několika publikací vztahujících se k novým expozicím a památkám spjatým s rodovými dějinami.

Záštitu nad projektem Rok pánů z Kunštátu, který je součástí dlouholetého projektu s názvem Po stopách šlechtických rodů, přijali manželka prezidenta republiky paní Ivana Zemanová, ministr kultury ČR Daniel Herman a hejtman Jihomoravského kraje Michal Hašek. Více informací o projektu Rok pánů z Kunštátu bude průběžně uveřejňováno na www.npu.cz/kunstatsky-rok/.

Dějiny rodu pánů z Kunštátu

Panský rod s erbem tří vrchních pruhů, nazývaný podle svého nejdůležitějšího sídla „z Kunštátu“, patřil od 13. století k nejvýznamnějším a nejmocnějším rodům středověké Moravy. Za zakladatele rodu je považován olomoucký kastelán Gerhard ze Zbraslavi, jeden z nepostradatelných dvořanů českých králů Přemysla Otakara I. a Václava I. Jeho syn, velmož Kuna, v divokých hvozdech na svazích Českomoravské vrchoviny založil rodový hrad Kunštát.

V následujících letech páni z Kunštátu majetkově pronikli do Čech a na pražský královský dvůr. Solidarita jednotlivých rodových větví, dostatek výrazných osobností a rozsáhlé majetky pak byly dostatečným zázemím pro oslnivou kariéru nejvýznamnějšího člena rodu, Jiřího z Kunštátu a Poděbrad, jediného příslušníka české šlechty, který byl korunován českým králem.

Období vlády Jiřího z Poděbrad, spadající do časů „podzimu středověku“, se vyznačovalo tolerancí, smyslem pro kompromis a hledáním mírových řešení. Snad nejpozoruhodnějším činem byl Jiřího pokus jednat o spojení všech evropských vladařů a následné vyslání poselstva ke všem panovníkům křesťanského západu v roce 1465, které mělo demonstrovat panovnickou moc i ochotu k diplomatickým jednáním za účelem nastolení míru.

Národní památkový ústav

Národní památkový ústav je největší příspěvkovou organizací Ministerstva kultury. Vedle své role odborné složky v procesu památkové péče v České republice rovněž spravuje více než sto nemovitých památek. Většina z nich je veřejnosti přístupná a z konvolutu památek přímo ve správě NPÚ je sedm zapsáno na Seznamu světového dědictví UNESCO. Národní

památkový ústav v rámci zpřístupněných objektů pečuje také o cca 1,1 milionu sbírkových předmětů a též o typické součásti zámeckých i hradních areálů: historické zahrady a parky. NPÚ však nespravuje pouze hrady a zámky, v jeho péči jsou i významné klášterní areály (Plasy, Kladruby u Stříbra, Sázava, Zlatá Koruna nebo Doksany), památky lidové architektury (Hamousův statek ve Zbečně, skanzeny Zubrnice, Vysočina a Příkazy), ale i technické památky 19. a 20. století, které vtiskly našim městům a krajině nezaměnitelný ráz (Důl Michal v Ostravě). Další informace jsou na www.npu.cz

---

Kontakt pro média:

Mgr. et Mgr. Jana Tichá, tisková mluvčí, tel.: +420 257 010 206, mobil: +420 724 511 225,
e-mail: ticha.jana@npu.cz

Příloha TZ

Rok pánů z Kunštátu 2014 – kalendář akcí

3. 4. – 5. 5. *Symbole moci a paměti. Výstava moravských zemských desek na Pražském hradě* – prezentace nejvýznamnějších předmětů spojených s rodem pánů z Kunštátu

19. 4. Státní hrad **Litice** – přednášky o poděbradských stavebních úpravách hradu a jeho opravách. Litice jsou označovány za Jiříkův oblíbený hrad, možná se zde budoucí král narodil, určitě zde nechal ke staršímu jádru přistavět čtyřhrannou obytnou věž s kaplí, a obehnal hrad vnějším opevněním se vstupní bránou; na ní se dodnes nachází erbovní deska s kunštátskými znaky a nápisem *Tato věž dělána za nejjasnějšího krále Jiřího, Českého krále, Markrabí moravského*. V průběhu roku bude také zahájena výstavba naučné stezky přibližující fortifikační systém hradu.

23. 4. Památník Jiřího z Poděbrad – otevření zrekonstruované expozice v **Poděbradech**

25. 4. *Průvodce krajinou hradů* – křest publikace na státním zámku **Kunštát**

1. 5. – 30. 10. *Jan Boček Kuna z Kunštátu* – výstava na státním hradě **Buchlov**

10. – 18. 5. *Rosa Mariae* – výstava květinových vazeb na státním zámku **Vizovice**, který v rámci Roku pánů z Kunštátu připomene založení kláštera Smilheim, předchůdce nynějšího zámku. Zakladatelem kláštera obdařeného krásným jménem Rosa Mariae, tedy Růže Mariina, byl královský kastelán na hradě Brumově, Smil ze Střílek, příslušník rodu Kunštátů. A v jeho upomínku se *Rosa Mariae*, výstava živých květinových vazeb s růžemi, stane na týden součástí reprezentativní prohlídkové trasy zámku. O víkendu budou navíc součástí prohlídek krátká vystoupení připomínající dávnou legendu o založení kláštera.

21. 6. *V erbu tři pruhů* – otevření nové expozice na státním zámku **Kunštát**, představení průvodce expozic

29. 6. *Hold Jiřímu z Kunštátu* – rytířský turnaj na koních na státním zámku **Lysice**. Na počest a před zraky krále Jiřího, který na Lysice zavítá po 550 letech, se na čestném nádvoří zámku odehraje turnaj s dřevci i meči, jehož vítěz bude samotným králem na závěr povýšen.

5. 7. – 7. 9. *Dlouhá cesta za krásou* – výstava na státním hradě **Pernštejn** připomínající umění a kulturu na západoevropských panovnických dvorech v časech poselstva Jiřího z Poděbrad

2.–3. 8. *Bouzovský mumraj aneb markraběte Jošta turnaj* na státním hradě **Bouzov**, který byl rodu pánů z Kunštátu darován Joštem, synem krále a císaře Karla IV. Součástí turnaje bude rytířská stezka pro děti *O zlatý dukát markraběte Jošta*, výuka tance a šermířského umění, soutěž *O vavřínový věnec Hynka z Poděbrad*, ukázky šermířských soubojů a života ve vojenském ležení, koncert renesančně-folkové skupiny a řemeslný jarmark s ukázkami tradičních řemesel.

9. 8. *Tajemství středověku*, oslavy s šermířskými, hudebními i tanečními vystoupeními a spoustou lahůdek – státní hrad **Buchlov**

září Prezentace opravy a restaurování omítek v hradní věži a kapli, vystavené Jiřím z Poděbrad a Kunštátu – státní hrad **Litice**

23. – 29. 8. *Květina pro kastelána Kunu* – výstava květinových aranžmá v reprezentačních salonech státního hradu **Veveří**

30. 8. *Hradozámecká noc* pro pány z Kunštátu – státní zámek **Kunštát**

26. 10. *Kastelánské prohlídky* – prohlídky státního zámku **Kunštát** s kastelánem